

Ἄλλ' οἱ καρραγωγεῖς ἐπέμενον. Ἰσα ἴσα δι' αὐτὸ ἐπρεπεν ἅπ' ἐκεῖ νὰ διέλθουν. Νὰ δείξουν πῶς καμνουν ταῖς χαραῖς των αὐτοί· νὰ ἴδῃ ἡ Ἀνθὴ πῶς εἶνε οἱ γαμβροί, νὰ καταλάβουν οἱ ἔμποροι τί θὰ εἴπῃ γάμος. Ὅχι ὅπως τοὺς κάμνουν οἱ ἄρχοντες, μὲ κλεισμένα πρᾶθουρα καὶ σιγὰνὰ ὡς νὰ ἐντρέπωνται!.. Ὑπέσχοντο δὲ εἰς τὰς γυναῖκας ὅτι θὰ ἔχουν τέσσαρα τὰ μάτια των εἰς τὰ παράθυρα τῆς Ἀνθῆς.

— Μὴ φοβᾶσαι, μάννα, κ' ἐγὼ εἶμαι ὁ δῶ! εἶπεν ἐν πεποιθήσει ὁ Δημήτρης.

Ὁ πυροβολισμὸς ἀνῆγγελλεν ἤδη τὸ τέλος τῆς

στέψεως. Οἱ χοροὶ διελύθησαν εὐθὺς καὶ ὁ λαμπρὸς καὶ ὑπερήφανος ἵππος τοῦ Χατζηγιάννη, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφιλοδόξουν νὰ ἱππεύσωσι ὅλαι αἱ νεάνιδες κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, πλουσίως διεσκευασμένοι ἐκομίσθη παρὰ τὴν κλῆμακα τῆς οἰκίας.

Ἔχετε ἡγεῖα μαννοῦλα μου καὶ σεῖς καλοὶ γειτόνοι!..

Τὰ τύμπανα ἐκρότησαν τὸ συγκινητικὸν τραγούδι τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τῆς νύμφης καὶ ἡ γαμήλιος πομπὴ ἐξεκίνησεν.

Ἔπειτα συνέχισα

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΕΑΣ.

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ

[Εὐφυστάτος Γάλλος συγγραφεὺς, καθηγητὴς ἐν Λονδίῳ, κρυπτόμενος δὲ ὑπὸ τῷ ψευδώνυμον Μαι Ο' Ρελ, ὅστις ἔγραψεν ἤδη τερπνότερα ἀνεκδοτὰ βιβλία περὶ τῶν Ἀγγλων, τῶν Ἀγγλίδων καὶ τῶν Σκώτων, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τόμον ἀμερικανικῶν ἐντυπώσεων. Τὸ ἔργον ἔχει, ὡς καὶ τὰ προηγουμένως ἐκδοθέντα, ἀνεκδοτικὸν χαρακτῆρα, δὲν εἶνε δὲ σοβαρὰ καὶ ἐμυθιστὴς μελέτη περὶ τῆς Ἀμερικῆς — ἀλλὰ μᾶλλον συλλογὴ στοιχείων φωτογραφικῶν, λήψεων κατὰ τὴν διάρκειαν ὀλιγομένου ταξιδίου ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ, αἱ ὁποῖαι ὅμως μᾶς ἀποκαλύπτουν πολλὰς καὶ ἐνδιαιφερούσας ἀπόψεις ἐπὶ τῆς χώρας, τῶν ἠθῶν αὐτῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν κατοίκων αὐτῆς. Διασκεδάζων ἡμπορεῖ τις πολλὰ νὰ μάθῃ, ἀπὸ τὰς μεθυγραφικὰς καὶ εὐφυστὰς αὐτὰς σελίδας].

Ἡ Ἀμερικὴ. — Οἱ κάτοικοί της. — Πῶς ἀνεκαλύφθη ἡ Ἀμερικὴ — Ἀνεκδοτὸν περὶ Ἡλίου. — Ἡ Ἀμερικὴ εἶνε ἀληθινὴ φαντασμαγορία. — Μία ἀμερικανικὴ ἐπιστολὴ μὲ πείθει νὰ ταξειδεύσω εἰς Ἀμερικὴν. — Ἡθὴ καὶ ἔθιμα. — Πῶς κρίνονται οἱ ἱεροκῆρυκες ἐν Ἀμερικῇ. — Αἱ τρεῖς ἐρωτήσεις τῶν Ἀμερικανῶν πρὸς τοὺς ξένους. — Τί φρονῶ περὶ τῆς Ἀμερικῆς πρῶτον. . . τὴν ἰδίῳ.

Ἡ Ἀμερικὴ ἀριθμεῖ σήμερον ἐξήκοντα ἑκατομύρια κατοίκων... ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι συνταγματάρχαι.

Ἡ γιγαντιαία αὕτη χώρα ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, ὅστις εἶχε ἤδη ἀποδείξει τὸ δαιμόνιον φερετρικόν του, στήνων αὐτὰ ἐπὶ τῶν τραπέζων.

Κατὰ τινὰ περίφημον Ἀμερικανὸν μεθυγράφον, ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον :

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας συνωμίλει ἐν βράδῳ μετὰ τοῦ Κολόμβου. Αἴφνης ἐπῆλθεν εἰς τὴν Μεγαλειότητά του φωτεινὴ ἰδέα. Ἐστράφη πρὸς τὸν Κολόμβον καὶ τοῦ εἶπε :

— Κολόμβε, διατί δὲν πηγαίνεις ν' ἀνακαλύψῃς τὴν Ἀμερικὴν;

— Πηγαίνω, Μεγαλειότατε, ἂν εὐαρεστηθῇς νὰ μοῦ παραχωρήσῃς ἐν πλοῖον.

Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἔλαβεν ἐν πλοῖον καὶ διευθύνθη πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ὑπέθετεν ὅτι εὕρισκετο ἡ Ἀμερικὴ. Μετὰ πολυήμερον πλοῦν, οἱ ναῦται ἤρχισαν νὰ παραπονούνται καὶ ἐκήρυξαν ὅτι δὲν ἐπίστευαν εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ Κολόμβος ἐπέμενον.

Ἀφοῦ παρῆλθον ἀρκεταὶ ἡμέραι, ὁ πλοηγὸς ἔκραξε πρὸς τὸν μέγαν ναυσιπόρον :

— Κολόμβε, γῆν ὀρώ!

— Εἶν' ἡ Ἀμερικὴ, ἀνέκραξεν ὁ Κολόμβος.

— Εἶσαι βέβαιος;

— Εὐκόλα ἡμποροῦμεν νὰ βεβαιωθῶμεν, ἀπήντησεν ἡσύχως ὁ Κολόμβος. Βλέπω εἰς τὴν παραλίαν πλῆθος ἰθαγενῶν, νὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν.

Ὁ Κολόμβος ἀμέσως, συνοδευόμενος ἀπὸ ὀλίγους ναύτας, ἀπεβιβάσθη διὰ λέμβου εἰς τὴν ξηρὰν καὶ διευθύνθη πρὸς τοὺς ἀγρίους.

— Ἐ! ἐσεῖς αὐτοῦ ἐπάνω, ἐφώνασεν ὁ Κολόμβος, ἐδῶ εἶνε ἡ Ἀμερικὴ;

— Ἐδῶ, ἀπήντησαν οἱ ἄγριοι.

— Καὶ ἐσεῖς εἶσθε οἱ Ἀμερικανοὶ ὑποθέτω;

— Ναῖσκε.

Τότε ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀγρίων ἠρώτησε τὸν Κολόμβον :

— Καὶ ἐσὺ μὴν εἶσαι ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος;

— Ὅλοκληρος!

Ὁ ἀρχηγὸς στρεφόμενος περὶ τοῦ ὁπαδού του, εἶπε :

— Παιδιά, τὴν ἐπάθαμε, μᾶς ἀνεκάλυψαν!

Ὁ Κολόμβος ἐπιχαίρων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν διὰ ν' ἀνακοινώσῃ τὴν ἀνακάλυψίν του εἰς τὸν βασιλεῖα.

Κάποιος Ἀγγλὸς ἐκαυχᾶτο κάποτε ἐνώπιον Γάλλου διὰ τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν τοῦ βρεττανικοῦ κράτους.

— Μάλιστα, κύριε, ἀνέκραξεν ἐν εἴδει ἐπιλόγου, ὁ ἥλιος δὲν δύει ποτὲ εἰς τὰς βρεττανικὰς κτήσεις.

— Δὲν μοῦ φαίνεται παράξενον, ἀπήντησεν ἀταράχως ὁ Γάλλος, ὁ ἥλιος πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε τέσσαρα τὰ μάτια του σὲ τέτοιους μπερμπάντιδες!

Ἀλλ' ὁ ἥλιος σήμερον ταξιδεύει ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑρκην εἰς τὸν Ἀγίον Φραγκίσκον φωτίζων ἐλευθέρων ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐν ἔτει 1776 παρεκάλεσε τοὺς Ἀγγλοὺς νὰ τοῦ κάμουν τὴν χάριν νὰ τοῦ ἀδειάσουν τὴν γωνίαν.

Πληθυσμὸς, πρόοδος, πολιτισμὸς, ὅλα ἐν Ἀμερικῇ βαίνουν γιγαντιαίως βήμασιν. Νομίζει κανεὶς

ὅτι αἱ πόλεις θγαίνουσι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν γῆν. Ἡ δεῖνα πόλις μὲ εἴκοσι χιλιάδας ψυχῶν, μὲ τοὺς ναοὺς, τὰς βιβλιοθήκας, τὰ σχολεῖα, τὰ ξενοδοχεῖα, τὰς τραπέζας τῆς πρὸ δύο ἐτῶν ἦτο ἀπλοῦν τέλμα ἢ μέρος δάσους, καὶ σήμερον οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀκολουθοῦν τοὺς παρισινοὺς συρμούς, ὅπως οἱ κάτοικοι τῆς Νέας Ὑόρκης ἢ τοῦ Λονδίνου.

Τὰ πάντα εἶνε μεγάλα, κολοσσιαῖα ἐν Ἀμερικῇ, τὴν δικαίαν δὲ ὑπερηφάνειαν τοῦ πολιτοῦ τῆς νεαρᾶς Δημοκρατίας ὑποβάλλει τὸ μεγαλεῖον τῶν βουνῶν, τῶν ἐρήμων, τῶν καταρρακτῶν, τῶν γεφυρῶν, τῶν βαθυλωνειῶν πόλεων αὐτῆς.

Τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον ἐν Ἀμερικῇ καὶ τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμάς εἶνε παιγνίδια ἐν σχέσει πρὸς ὅ,τι εἶδα. Ὅλα εἶνε μεγάλα, κολοσσιαῖα, ὅλα βαδίζουν μὲ ἀτμόν, μὲ ἤλεκτρισμόν, ὅλα σοῦ φέρουν ζάλην—δὲν παραξενεύομαι διότι οἱ Ἀμερικανοὶ μεταχειρίζονται τὰ ἐπίθετα πάντοτε εἰς ὑπερθετικὸν βαθμόν.

Εἰς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων μου παραθέτω ἐνταῦθα ἐπιστολὴν Ἀμερικανοῦ, τὴν ὁποίαν ἔλαβα τὸν Μάϊον τοῦ 1877 καὶ ἡ ὁποία μὲ παρεκίνησε νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Χρονολογεῖται ἐκ Βοστώνης:

«Φίλε κύριε,

«Ἐπρόκειτο νὰ ἔλθω μὲ τὸ ἀτμόπλοιοι τῆς Λιβερπούλης διὰ νὰ ὁμιλήσω μαζί σας περὶ μιᾶς ιδέας, ἡ ὁποία μοῦ ἐπῆλθε χθές. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἔτος ἔκαμα ἕξ φορές τὸ ταξίδιον ἀπὸ Βοστώνης εἰς Λιβερπούλην καὶ ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀνάγκη νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν καὶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς Βοστώνην διὰ Καλιφορνίας καὶ Μεξικῶν. Αὐτὰ ὅλα διὰ νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι ἂν εἶνε δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ σχέδιόν, τὸ ὁπεῖον θέλω νὰ συζητήσω μαζί σας, ἡμποροῦμεν νὰ συνεννοηθῶμεν ταχυδρομικῶς».

Ἀνάγκη νὰ ἰδοῦμεν τὴν Ἀμερικὴν, εἶπα μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς καὶ ἠτοίμασα τὰς ἀποσκευάς μου.

Λαὸς ἔχων μόλις ἑκατονταετὴ ὑπαρξίν καὶ ἀποτελούμενος ἐκ ποικιλιωτάτων στοιχείων δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἰδιάζοντα χαρακτηριστικὰ ἐναργῆ.

Υπάρχουν Ἀμερικανοί, ἀλλ' ὁ Ἀμερικανὸς ἀκόμῃ δὲν ὑπάρχει.

Ὁ κάτοικος τῶν βορειανατολικῶν χωρῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὁ Γιάγκσε, διαφέρει ἀπὸ τὸν δυτικὸν ἀμερικανόν, ὅσον ὁ Ἀγγλος διαφέρει ἀπὸ τὸν Γερμανόν, ἢ τὸν Ἰσπανόν.

Ὀνόμας ἓνα Γιάγκσε «ψεύτην», θὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ δωμάτιον λέγων ἀπλούστατα:

— Τὸ λὲς ἐσύ, ἀλλὰ τί σημαίνει αὐτό;

Πήγαινε πρὸς Δυσμὰς καὶ εἰπὲ ἓνα Ἀμερικανὸν «ψεύτην». Θὰ θυμώσῃ καὶ θὰ σοῦ σκάσῃ ἓνα φουσκόν. Πήγαινε εἰς τὴν Μεσημβρίαν ἢ εἰς τὸ Φάρ-Ουέστ, εἰπὲ ἓνα κάτοικον «ψεύτην», θὰ βγάλῃ τὸ ρεβόλβερ καὶ θὰ σοῦ πετάξῃ τὰ μυαλὰ εἰς τὸν ἀέρα.

Ἄν ἱεροκλήρῃ τις ἐξαγγέλῃ ἀπὸ τοῦ βήματος

παρατηρήσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἑτεροδόξους, ὁ Ἀμερικανὸς τῆς Ἀνατολῆς θὰ ὑψώσῃ ἀπλῶς τοὺς ὤμους καὶ τὴν ἐπομένῃ Κυριακῇ θὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν ὅταν κανεὶς δὲν εἶνε εὐχαριστήμενος ἀπὸ τὸν προμηθευτὴν τοῦ παίρνει ἄλλον. Ὁ Ἀμερικανὸς τῆς Πενσυλβανίας θ' ἀνοίξῃ σφοδρὸν πῦρ κατὰ τοῦ ἱεροκλήρους εἰς τὸν ἐπιτόπιον τύπον. Ὁ Ἀμερικανὸς τοῦ Κανσᾶς (1) θὰ περιμείνῃ τὸν ἱερέα εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ καὶ «θὰ τοῦ πατήσῃ ἓνα γερὸ ξύλο».

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀγαποῦν τὰ φιλοσοφηήματα καὶ εἶνε πολὺ εὐαίσθητοι εἰς τὰς ἐπικρίσεις. Μόλις ξένος τις ἀποδιδασθῇ εἰς τὸν τόπον των, τὸν ἐρωτοῦν «πῶς τοῦ φαίνεται». Ἐπὶ δέκα προσώπων, τὰ ὁποῖα θὰ συναντήσῃτε ἐννέα θὰ σᾶς ἀπευθύνουν τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις:

1) Εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ὁποῦ ἔρχεσθε εἰς τὴν Ἀμερικὴν;

2) Ἀπὸ πότε εἴσθε εἰς τὴν Ἀμερικὴν;

3) Πῶς σᾶς φαίνεται ἡ Ἀμερικὴ; (2)

Πολλοὶ εἶνε ἀκόμῃ περιεργότεροι καὶ δὲν περιμένουν νὰ ἔλθετε καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, διὰ νὰ σᾶς ἐρωτήσουν ποία εἶνε ἡ περὶ αὐτῆς γνώμη σας.

Μόλις εἶχα ἀποδιδασθῇ ἐπὶ τοῦ Γερμανικοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἔμελλα νὰ μεταβῶ ἐκ Λιβερπούλης εἰς Νέαν Ὑόρκην, ὅτε ὁ ταχυδρομικὸς διανομέας, ἀνελθὼν εἰς τὸ πλοῖόν, μοῦ ἐνεχείρισεν ἐπιστολὴν. Τὴν ἀπεσφράγισα καὶ ἀνέγνωσα:

«Κύριε, — Ἡμπορεῖτε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πλοῦ σας νὰ μοῦ γράψετε ἐν ἄρθρον περὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἀμερικανῶν; Εὐτυχὴς θὰ ἐλογιζόμην ἂν ἡδυνάμην νὰ μάθω ποίαν γνώμην ἔχετε ἐκ τῶν προτέρων περὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἀμερικανῶν, διὰ νὰ τὴν δημοσιεύσω εἰς τὴν ἐφημερίδα μου μόλις φθάσετε».

Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἀξιγάπητον καὶ διαπρεπεῖ ἀρχισυντάκτην τοῦ Κριτικοῦ, τοῦ σπουδαιότερου φιλολογικοῦ φύλλου τῆς Νέας Ὑόρκης.

Γελῶ ἀκόμῃ.

Εἶχα ἀκούσει, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτι ὁ ἀμαξήλατος ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐπάνω εἰς τὸ ἀτμόπλοιοι διὰ νὰ σᾶς μεταφέρῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον σᾶς ἐρωτᾷ: «Πῶς σοῦ φαίνεται ἡ Ἀμερικὴ, ἀρέντη;» ἀλλὰ δὲν ἐφантаζόμην ποτε, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ μοῦ ζητοῦν εἰς τὴν Λιβερπούλην ἐκ τῶν προτέρων ἄρθρα περὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἀμερικανῶν.

(1) Ἀναγινώσκω εἰς μίαν ἐφημερίδα τῆς Νέας Ὑόρκης: «Ἐν Κανσᾶς εἰς τῶν ἀχροατῶν τοῦ ἱερέως ἀπέκοψε τὴν μὴτην τοῦ διὰ τῶν ὀδόντων, ἕνεκα παρατηρήσεως τὴν ὁποίαν οὗτος ἐξέφερεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος».

(2) Θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐξέρω καταφανεῖς τινας ἀναλογίας μεταξὺ τοῦ ἀμερικανικοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτήρος. Τὰς ἀφίνω εἰς τὸν νοῆμονα ἀναγνώστην. — Σημ. Μ.